

Juhla. 24.6. Herran edelläkävijän Johannes Kastajan syntymä

Aamupalveluksen evankeliumi

Evankeliumin teksti on Luuk. 1: 24 – 25, 57 – 68, 76, 80. Se on osa liturgian evankeliumia. Voit lukea aamupalveluksen evankeliumin kommentaarin liturgian evankeliumista.

Epistola

(Room 13: 11 b – 14: 4)

”Veljet, pelastus on nyt meitä lähempänä kuin silloin, kun meistä tuli uskovia. Yö on kulunut pitkälle, päivä jo sarastaa. Hylätkäämme siis pimeyden teot ja varustautukaamme valon asein. Meidän on elettävä nuhteettomasti niin kuin päivällä eletään, ei remuten ja juopotellen, siveettömästi ja irstaillen, riidellen ja kiihkoillen. Pukekaa ylleenne Herra Jeesus Kristus älkääkä hemmotelko ruumistanne, niin että annatte sen haluille vallan. Hyväksykää joukkoonne myös sellainen, joka on uskossaan heikko, älkääkä ruvetko kiistelemään mielipiteistä. Joku katsoo voivansa syödä kaikkea, mutta heikkouskoinen syö vain kasviksia. Joka syö kaikkea, älköön halveksiko sitä joka ei syö, ja joka taas ei syö kaikkea, älköön tuomitko sitä joka syö. Onhan Jumala ottanut omakseen hänetkin. Mikä oikeus sinulla on tuomita toisen palvelijaa? Oman isäntänsä edessä hän seisoo tai kaatuu – vaikka kyllä hän seisoo, sillä Herra kykenee pitämään hänet pystyssä.”

”Pelastus on nyt meitä lähempänä kuin silloin, kun meistä tuli uskovia.” Uskoon tuleminen viittaa kasteeseen. Jokainen päivä vie meitä kohti Kristuksen toista tulemistä, jolloin lopullinen pelastus toteutuu. Teksti johdattaa meitä kohti aikojen loppua.

”Yö on kulunut jo pitkälle” ilmaisee, että elämme lopun aikaa, vielä vähän ja loppu koittaa. Tässä näkyy varhaisen kirkon Kristuksen toisen tulemisen odotus voimakkaana. He odottivat tämän tapahtuvan pikaisesti. ”Hylätkäämme siis pimeyden teot ja varustautukaamme valon asein” korostaa yön ja päivän, pimeyden ja valon välistä eroa, tämä tarkoittaa siis pahan ja hyvän välistä eroa. Tämän tapaista vertailua tehtiin juutalaisessa apokalyptisessä kirjallisuudessa, erityisesti Qumranin teksteissä. Viimeisen päivän nopea tuleminen edellytti oikeaa elämäntapaa. Yö on aika, jossa vallitsee synti. Päivä on aika, jolloin Jumalan valtakunta jo vaikuttaa, vaikka se toteutuukin lopullisesti aikojen lopussa.

”Pukekaa yllenne Herra Jeesus Kristus” kertoo varustautumisesta. Se voi tarkoittaa tässä myös kasteen sakramenttia. Tässä ei mainita varusteita: Muualta Uudesta testamentista ne löytyvät: ”Meidän on pukeuduttava uskon ja rakkauden haarniskaan ja otettava kypäräksemme pelastuksen toivo” (1. Tess. 5. 8) ja ”Ottakaa siis yllenne Jumalan taisteluväri, niin että kykenette pahan päivän tullen tekemään vastarintaa ja selviytymään taistelusta pystyssä pysyen. Seiskää lujina! Kiinnittäkää vyöksenne totuus, pukeutukaa vanhurskauden haarniskaan ja sitokaa jalkineiksenne alttius julistaa rauhan evankeliumia. Ottakaa kaikessa suojaksenne uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa pahan palavat nuolet. Ottakaa myös pelastuksen kypärä, ottakaa Hengen miekka, Jumalan sana” (Ef. 6: 13 – 17). Mallin taisteluväri Paavali on ottanut Rooman legioonalaisilta. Taistelu käydään pahan valtaa vastaan. Pimeyden tekoja ovat ”remuaminen, juopottelu, siveettömyys, irstailu, riitely ja kiihkoilu”.

”Pukekaa yllenne Herra Jeesus Kristus” merkitsee toimituksena kastetta: ”Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastettuja, olette pukeneet Kristuksen yllenne” (Gal. 3: 27). Mutta toiminta ei saa jäädä kasteeseen, vaan on elettävä Kristuksen opetuksen mukaista elämää, synnistä vapaata elämää.

Ortodoksisessa kirkossa on asioita, jotka ovat ehdottomia. Tällaisia asioita ovat Kirkon oppiin liittyvät asiat. Niissä kaikkien pitää olla samaa mieltä. Sitten on asioita, jotka ovat enemmän yksilöllisiä, joissa on joustoa. Yksi tällainen ”joustava asia” on ruoka ja siihen liittyvät säännöt. Heti tämänpäiväisen tekstimme jälkeen Paavali mainitsee toisena tällaisena ”joustavana asiana” liturgisen kalenterin (Room. 14: 5).

Paavali siirtyy käsittelemään heikomman ja vahvemman välistä suhdetta. Nyt puhutaan erityisesti ruoasta. Heikompi veli on se, joka epäröi uskoaan ja sen takia tukeutuu voimakkaasti (juutalaisiin) ruokakäskyihin. Vahvempi on uskossaan vahvempi ja hän tietää, että ruoka sinällään ei vie ketään perikatoon. Nähtävästi Paavali oli kuullut jotain Rooman seurakunnan tilanteesta, kun hän tästä kirjoittaa. Voi olla, että taustalla oli roomalaisten tapa myydä epäjumalille uhrattua lihaa toreilla. Uskossaan vahva söi sitä tietäen, että se ei vahingoita häntä. Uskossaan heikko ei syönyt, koska ajatteli sen voivan vaikuttaa häneen kielteisesti. Taustalla vaikuttavat lisäksi juutalaisten puhtaussäännöt. Nämä ”heikot” nähtävästi kritisoivat niitä, jotka eivät ruokasääntöjä noudattaneet niin ankarasti kuin he. Vaikka tämä tuntuu olevan ”kaukainen historian asia” vaikuttaa tällainen ajattelu edelleen voimakkaana kirkossa. Yksi aihepiiri, mistä papistolta kysytään jatkuvasti, on ruoka. Mitä saa syödä paaston aikana?

Paavali kehottaa vastaanottamaan myös uskossaan heikkoja. Tässä yhteydessä hän käsittelee ruokasääntöjä, mutta tämä kehoitus pätee myös muuten uskossaan heikkoja. Jos seurakunnissa saisi olla vain uskossaan vahvoja, seurakuntien jäsenmäärä putoaisi. ”Älkääkä ruvetko kiistelemään mielipiteistä”. Erilaisia mielipiteitä saa olla, mutta kiisteleminen on turhaa, vahingollista.

”Heikkouskoinen syö vain kasviksia” voi johtua ihmisen taustasta, siitä, mitä opetusta hän on aikaisemmin saanut. Todennäköisesti Paavali tässä tarkoitti juutalaisia, jotka söivät Vanhan testamentin ohjeiden mukaisesti. Sitten Paavali kehottaa molemminpuoliseen kunnioitukseen. Emme saa halveksia tai tuomita niitä, jotka syövät eri tavoin kuin me syömme.

”Mikä oikeus sinulla on tuomita toisen palvelijaa?” on osoitettu heikommille jäsenille. Se, joka näyttää suhtautuvan löyhästi ruokasääntöihin on seurakunnan täysivaltainen jäsen ja palvelee Jumalaa. Ei uskossaan heikommalla ole oikeutta tuomita häntä, hänet tuomitsee hänen Herransa, siis Jumala, jos katsoo niin tarpeelliseksi. Jumala hyväksyy niin heikon kuin antaa vahvemmalle hänen asemansa.

Evankeliumi

(Luuk. 1: 1 – 25, 57 – 68, 76, 80)

Tämän päivän evankeliumin alkamisesta on olemassa kahdenlaisia ohjeita. Osa ohjaa aloittamaan evankeliumin Luukkaan evankeliumin alusta, osa vasta ensimmäisen luvun jakeesta 5. Olen kirjoittanut tekstin evankeliumin alusta alkaen.

”Jo monet ovat ryhtyneet työhön ja laatineet kertomuksia niistä asioista, jotka meidän keskuudessamme ovat toteutuneet, sen mukaan kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta alkaen olivat silminnäkijöitä ja joista tuli sanan palvelijoita. Niin olen nyt minäkin, otettuani alusta asti kaikesta tarkan selon, päättänyt kirjoittaa yhtenäisen esityksen sinua varten, kunnioitettu Teofilos, jotta tietäisit, kuinka luotettavaa sinulle annettu opetus on. Herodeksen, Juudean kuninkaan aikana eli pappi Sakarias, joka kuului Abian pappisosastoon. Hänen vaimonsa Elisabet oli hänkin Aaronin jälkeläisiä. He olivat kumpikin Jumalan silmissä hurskaita ja elivät nuhteettomasti kaikkien Herran käskyjen ja säädösten mukaan. Mutta lapsia heillä ei ollut, sillä Elisabet oli hedelmätön, ja he molemmat olivat jo iäkkäitä. Eräänä päivänä Sakarias oli osastonsa vuorolla toimittamassa papin tehtäviä Jumalan edessä. Palvelustoimia tavan mukaan arvottaessa tuli hänen tehtäväkseen mennä Herran temppeliin toimittamaan suitsutusuhri. Kansanjoukko oli suitsuttamisen aikana ulkopuolella ja rukoili. Silloin Sakariaalle ilmestyi Herran enkeli suitsutusalttarin oikealla puolella. Enkelin nähdessään Sakarias säikähti ja joutui pelon valtaan. Mutta enkeli puhui hänelle: ”Älä pelkää,

Sakarias. Rukouksesi on kuultu, vaimosi Elisabet synnyttää sinulle pojan ja sinä annat hänelle nimeksi Johannes. Ilo ja riemu täyttivät sinut, ja monet iloitsivat hänen syntymästään. Hän on oleva suuri Jumalan mies. Viiniä ja väkijuomaa hän ei juo. Jo äitinsä kohdusta asti hän on täynnä Pyhää Henkeä. Hän kääntää Israelin kansasta monet jälleen Herran, heidän Jumalansa puoleen. Hän kulkee Herran edelläkävijänä Elia hengessä ja voimassa, hän kääntää isien sydämet lasten puoleen ja ohjaa tottelemattomat ajattelemaan hurskaiden tavoin, näin valmistaakseen kansan Herran tuloa varten.” Sakarias kysyi enkeliltä: ”Mistä voin tietää, että niin käy? Minähän olen jo vanha, ja vaimonikin on iäkäs.” Enkeli vastasi: ”Minä olen Gabriel, yksi niistä, jotka seisovat Jumalan edessä. Minut on lähetetty puhumaan sinulle ja tuomaan tätä iloista sanomaa. Mutta sinun suusi mykistyy nyt, etkä kykene puhumaan ennen kuin sinä päivänä, jona tämä tapahtuu, koska et uskonut sanojani, jotka aikanaan käyvät toteen.” Kansa odotti Sakariasta, ja kaikki kummeksuivat sitä, että hän viipyi temppelissä niin pitkään. Kun hän sitten tuli ulos, hän ei kyennyt puhumaan heille, ja siitä he ymmärsivät, että hän oli nähnyt temppelissä näyn. Hän vain viittoili heille ja jäi mykäksi. Palveluspäivien päätyttyä Sakarias meni kotiinsa, ja jonkin ajan kuluttua hänen vaimonsa Elisabet tuli raskaaksi. Viisi kuukautta Elisabet pysytteli poissa näkyviltä. Hän ajatteli: ”Tämän on Herra minulle tehnyt. Hän on katsonut minun puoleeni ja päästää minut ihmisten halveksunnasta.” Elisabetin aika tuli, ja hän synnytti pojan. Kun naapurit ja sukulaiset kuulivat suuresta laupeudesta, jonka Herra oli hänelle osoittanut, he iloitsivat yhdessä hänen kanssaan. Kahdeksantena päivänä kokoonnuttiin ympärileikkaamaan lasta. Muut tahtoivat antaa hänelle isän mukaan nimeksi Sakarias, mutta hänen äitinsä sanoi: ”Ei, hänen nimekseen tulee Johannes.” Toiset sanoivat: ”Eihän sinun suvussasi ole ketään sen nimistä.” He kysyivät viittomalla isältä, minkä nimen hän tahtoi antaa lapselle. Sakarias pyysi kirjoitustaulun ja kirjoitti siihen: ”Hänen nimensä on Johannes.” Kaikki hämmästyivät. Samalla hetkellä Sakarias sai puhekykynsä takaisin, ja hän puhkesi ylistämään Jumalaa. Sillä seudulla joutuivat kaikki pelon valtaan, ja näistä tapahtumista puhuttiin laajalti koko Juudean vuoriseudulla. Ne, jotka niistä kuulivat, painoivat kaiken mieleensä ja sanoivat: ”Mikähän tästä lapsesta tulee?” Sillä Herran käsi oli hänen yllään. Sakarias, lapsen isä, täyttyi Pyhällä Hengellä ja puhui profeetallisina sanoin: ”Ylistetty olkoon Herra, Israelin Jumala! Armossaan hän on katsonut kansansa puoleen. Ja sinua, lapsi, kutsutaan Korkeimman profeetaksi. Sinä käyt Herran edellä ja raivaat hänelle tien.” Lapsi kasvoi ja vahvistui Hengessä. Hän oli autiomaassa siihen päivään saakka, jolloin hänen oli määrä astua Israelin eteen.

Luukkaan evankeliumin alku noudattaa perinteistä kreikkalaista alkua. Ensin on perustelu, miksi hän kirjoittaa: koska muutkin ovat kirjoittaneet. Seuraavaksi tulee pääasia: hän kirjoittaa ”kunnioitetulle Teofilokselle” yhtenäisen esityksen. Viimeisenä tule kirjoittamisen syy: ”jotta tietäisit, kuinka luotettavaa sinulle annettu opetus on.”

Luukas ei kutsu teostaan evankeliumiksi kuten Markus tekee. Hänen tarkoituksensa on kuitenkin sama kuin Markuksella: tuoda esille usko. Vaikka kutsummekin Luukasta historioitsijaksi hänen kirjoittamansa Apostolien tekojen kirjan takia, hänen evankeliuminsa ei ole historian teos. Hän tuo esille niitä asioita, jotka ovat meidän keskuudessamme toteutuneet. Nämä asiat Jumala on toteuttanut meidän pelastukseksimme.

Päähuomio ei ole ”sanan palvelijoissa”, joilla tarkoitetaan opetuslapsia. Usko Jumalan antamiin lupauksiin ja niiden lupauten täyttyminen ylösnousseessa Jeesuksessa, tekee ihmisestä sanan julistajan.

”Yhtenäinen esitys” voi olla aikajärjestyksestä noudattava, ajatukseltaan johdonmukainen tai tilaa koskeva. Luukkaan esitys on ajatukseltaan johdonmukainen, se noudattaa järjestyksestä, jossa Jumala lupaa jotain ja täyttää lupauksensa.

Teofilos on suomeksi Jumalan ystävä. Jos kyse on todellisesta henkilöstä, niin silloin hän on ollut Luukkaan suojelija, mesenaatti. ”Kunnioitettu” merkitsee joko virka-asemassa korkea-arvoista henkilöä tai muuten kunnioitusta hankkinutta tai varakasta henkilöä. Välttämättä kyse ei ole nimestä, vaan sillä voidaan tarkoittaa erittäin hyvää kristittyä.

Luukkaan tarkoitus on osoittaa opetuksen luotettavuus. Hänen evankeliuminsa ei ole suunniteltu esitelmäksi harhaoppisia vastaan. Evankeliumin kertomukset todistavat Jumalan pelastussuunnitelman toteutumisesta. Hänen evankeliuminsa on varhaisen kirkon käsitys Jeesuksesta, Jeesuksen toiminnasta ja opetuksesta. Hän aloittaa esityksensä Johanneksen syntymästä, sillä Johannes on Jeesuksen edelläkävijä.

Herodes Suuri hallitsi 37 – 4 e.Kr, joten Johanneksen syntymän ajoitus ei ole tarkka. Se on voinut tapahtua 7 – 4 e.Kr. Nimi Sakarias tarkoittaa ”Jumala lahjoittaa” tai ”Jumala muistaa”. Nimi Elisabet tarkoittaa ”Jumala on valani” tai ”Jumala on täydellinen”. Temppeleipapisto oli jaettu 24 osastoon, joista Abian osasto oli kahdeksas. Jokainen pappisosasto palveli vuoden aikana Jerusalemin temppelissä kahdesti, aina viikon kerrallaan ja oli lopun aikaa kotonaan. Papiston määrän voidaan laskea olleen useita tuhansia. Heidän päätehtävänään oli uhrien toimittaminen. Leeviläiset toimivat temppelissä papiston apuna. Leeviläiset polveutuvat patriarkka Jaakobin pojasta Leevistä. Yksi Leevin jälkeläisistä oli Aaron, josta taas polveutuvat papiston jäsenet. Juutalainen pappeus perustui sukuun.

Luukas esittelee myös myös Elisabetin Aaronin jälkeläiseksi sekä kertoo sekä Sakariaan että Elisabetin olevan vanhurskaita, ei vain ihmisten vaan myös Jumalain silmissä. Luukkaan kuvaus todistaa avioparin edustavan parasta Israelin uskonnossa. Elisabetin lapsettomuus ja iäkkyyys aiheutti kuitenkin ihmisten halveksunnan. Sitä pidettiin osoituksena Jumalan armon puutteesta. Kuvaus Elisabetista muistuttaa kuvausta Abrahamin vaimosta Saarasta, joka myös vanhalla iälläään sai lapsen Jumalan armosta.

Luukas kuvaa Sakariaan toimittamassa illan suitsutusuhria Jerusalemin temppelissä (2. Moos. 30: 7 – 8). Kyseessä oli Sakariaalle tärkeä asia, sillä normaalisti tämä suitsuvuoro tuli papille kerran elämänsä aikana. Temppeliä pidettiin Israelissa Jumalan asuinsijana. Täällä kuuluu nyt Jumalan pelastussuunnitelman hyvä uutinen, tätä suunnitelmaa ryhdytään toteuttamaan.

”Enkelin nähdessään Sakarias säikähti ja joutui pelon valtaan.” Tämä on normaali reaktio ihmiseltä. Mistä tietää, onko ilmestyvä hahmo enkeli vai demoni? Kirkon opettajien mukaan se tulee ilmi lopputuloksesta. Jos ihminen loppuun asti on pelon vallassa ja myös ilmestyksen jälkeen, kyseessä oli demoni. Jos ihminen rauhoittuu, niin kyseessä on enkeli.

”Rukouksesi on kuultu.” Mitä Sakarias rukoili? Yleensä me ajattelemme, että hän olisi rukoillut itselleen poikaa. Näin hän todennäköisesti oli nuoruudessaan tehnyt. Nyt tilanne oli toinen, heidän perheensä oli lapseton ja he olivat vanhoja. Paljon todennäköisemmin Sakarias rukoili kansan puolesta, sillä se oli hänen tehtävänsä pappina. Kansan puolesta kannetun rukouksen Jumala kuuli ja siunasi pariskuntaa antamalla heille oman pojan.

Enkeli, joka ilmestyy Sakariaalle, on Gabriel, nimensä hän tosin kertoo Sakariaalle vasta ilmestymisensä lopussa. Hän on sama Gabriel, joka ilmestyi profeetta Danielille (Dan. 9: 21). Syntyvän lapsen nimeksi oli annettava Johannes, joka merkitsee ”Jahve on armollinen”. Tarkemmin Luukas kuvaa Herran armoa tekstin loppuosassa Sakariaan kiitosvirressä, josta tekstimme lainaa vain osan. Jumalan lupauksen täyttymys aikaansaa riemun ja ilon, ei vain Sakariaassa, vaan myös monessa muussa.

”Hän on oleva suuri Jumalan mies” osoittaa Johannes Edelläkävijän suuruuden. Moni ihminen voi ihmisten mielestä olla suuri, mutta nyt enkeli puhuu Jumalan miehestä, joka on suuri. ”Hän kääntää Israelin kansasta monet jälleen Herran, heidän Jumalansa puoleen.” Erityisesti tämä koskee Johanneksen opetuslapsia, joista monet liittyvät Jeesuksen opetuslapsiksi.

”Viiniä ja väkijuomaa hän ei juo” voidaan katsoa liittyvän erityiseen lupaukseen Herralle, kyse on niin sanotuista nasiireista (4. Moos. 6: 1 – 21, erityisesti nyt jae 3). Tunnettuja Vanhan testamentin nasiireja olivat Samuel ja Samson. Sana nasiiri tarkoittaa ”erilleen asetettu”. Johanneksen syntymä toteuttaa profeetta Malakiaan ennustuksen: ”Ennen kuin tulee Herran päivä, suuri ja pelottava, minä lähetän teille profeetta Eliaan.” (Mal. 3: 23)

Luukas kuvaa Sakariaan mykäksi tulemisen johtuvan Sakariaan kyvyttömyydestä uskoa enkelin sanoja. Samanlainen kyvyttömyys puhua kohtasi profeetta Danielia enkelin ilmestyessä hänelle Tigriksen rannalla (Dan. 10: 15). Tullessaan temppelistä ulos Sakarias ei kyennyt siunaamaan sanallisesti kansaa, vaan vain ”viittoili heille”. Maininta Elisabetin tulemisesta raskaaksi valmistaa evankeliumin kuulijaa Marian raskaaksi tulemiseen, jossa myös samainen enkeli toimii ja nyt koskematon nuori nainen (tyttö) tulee raskaaksi. Tämä tekstikohta (jakeet 26 – 38) on meidän tämän päiväisen tekstimme ”sisällä”, mutta ei kuulu luettavaksi tässä yhteydessä.

Johanneksen syntymä aikaansaa ilon ihmisten keskuudesta. Jumalan armo on kohdannut Sakariaan ja Elisabetin. Johanneksen ympärileikkaus tapahtui kahdeksantena päivänä aivan kuten myös Jeesuksenkin (Luuk. 2: 21). Molempien ympärileikkausten mainitseminen ei ole sattumaa. Luukas haluaa korostaa tässä sitä, että kristinuskon on suoraa jatkumoa juutalaisuudelle. Niin Johannes kuin Jeesuskin ovat osa juutalaisuutta. Ympärileikkaus merkitsi lapsen ottamista juutalaisen seurakunnan jäseneksi. Kirkossa saman asian toteuttaa kaste.

”Elisabetin aika tuli ja hän synnytti pojan”. Samaa ilmaisutapaa Luukas käyttää Marian kohdalla: ”Heidän siellä ollessaan tuli Marian synnyttämisen aika, ja hän synnytti pojan (Luuk. 2: 6 – 7).

Ympärileikkauksen yhteydessä juutalaiselle pojalle annetaan nimi. Läsnaolijat ihmettelivät sitä, että sekä äiti Elisabet että vielä mykkä isä Sakarias antavat lapselle nimen Johannes. Tämän nimen voi kääntää suomeksi: Jahve (Jumala) on armollinen. Myös Sakarias sai armon ja kykeni puhumaan. Ensimmäiseksi Sakarias mykkyyden poistuttua ylisti Jumalaa. Ihmiset joutuivat pelon valtaan. Ensin Sakarias tuli mykäksi, sitten vanhukset saivat lapsen ja nyt yhtäkkiä mykkä Sakarias alkoi puhumaan. Tämä ymmärrettiin ihmeeksi. Tämän takia ihmiset kysyivät: ”Mikähän tästä lapsesta tulee”? Vastaus saadaan vähän myöhemmin Luukkaan evankeliumissa (Luuk. 1: 76 – 79, 3: 1 – 20, 7: 17 – 35). Tämä kaikki tapahtui Jumalan pelastussuunnitelman mukaan, jotta ihmiset ymmärtäisivät, että Johannes ei ole tavallinen ihminen.

Sakariaan kiitosvirsi, jonka alku on tekstissämme ja sitten myöhemmin yksi jae, on todennäköisesti peräisin kahdesta eri juutalais-kristillisestä alkukirkon hymnistä (Luuk. 1: 68 – 75 ja 76 – 79). ”Täyttyi Pyhällä Hengellä” on tässä lähekkäin kahdesti. Ensimmäinen on jälleen tekstimme sisällä, mutta se ei kuulu tekstiimme. Kun Maria tuli Elisabetin luo ja tämä ”kuuli Marian tervehdyksen, hypähti lapsi hänen kohdussaan ja hän täyttyi Pyhällä Hengellä. Hän huusi kovalla äänellä ja sanoi: Siunattu olet sinä naisista siunatuin ja siunattu on kohtusi hedelmä.” (Luuk. 1: 41 – 42) Elisabet puhuu tässä Jeesuksesta. Samoin Sakarias ”täyttyi Pyhällä Hengellä” ja puhui Jeesuksesta.

Sanat ”Israelin Jumala” on jälleen huomattava, tapahtumat liittyvät juutalaisuuteen ja Jumalan toimintaan valitun kansan kanssa. Tekstimme hyppää suurimman osan hymniä yli. ”Sinä käyt Herran edellä ja raivaat hänelle tien” kiinnittää huomion enkeli Gabrielin sanoihin Sakariaalle (Luuk. 1: 16 – 17) ja vastaa kansan kysymykseen: ”Mikähän tästä lapsesta tulee?”

”Hän oli autiomaassa siihen päivään saakka, jolloin hänen oli määrä astua Israelin eteen.” Tällä lauseella Luukas siirtää Johanneksen pois evankeliumin näyttämöltä. Johannes palaa Luukkaan evankeliumin tekstiin luvussa kolme, tähän kului historiallista aikaa noin kolmekymmentä vuotta. Kirkon perinteen mukaan pappi Sakarias murhattiin ja Elisabet pakeni lapsen kanssa erämaahan, missä enkelit palvelivat heitä.

Vierailin syksyllä 2022 Israelissa ja kävin myös autiomaassa ja Qumranissa. Keskustelumme paikallisen oppaan kanssa oli mielenkiintoinen. Qumran sijaitsee lähellä Kuollutta Merta ja Jordania, mutta kuitenkin autiomaassa. Siellä asuneilla ihmisillä oli voimakas messias-odotus. Oppaamme kiinnitti huomiota siihen, että kristillisen perimätiedon mukaan Elisabet olisi Johanneksen kanssa paennut kuningas Herodeksen vainoa erämaahan (katso ns. Jaakobin protoevankeliumi). Edelleen enkelit olisivat huolehtineet Johanneksesta erämaassa. Hän toi esille ajatuksen: ”Entäpä jos näillä enkeleillä olisi tarkoitettu Qumranin yhteisön ihmisiä?” Tiedämme, että Johannes Kastaja toimi lähellä Qumrania ja hänellä oli ainakin jonkinlaisia yhteyksiä heidän kanssaan. Minua jäi tämän vierailun jälkeen mietityttämään, kuuluiko Johannes Kastaja jossain vaiheessa elämäänsä tähän yhteisöön?